FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT L. A. GEELHOED

föredraget den 7 juni 2001 [1]

Innehåll

I — Inledning I-9770
II — Tillämpliga bestämmelser I-9771
Europeisk lagstiftning I-9771
Fransk rätt I-9775
III — Det administrativa förfarandet I-9775
IV — Allmänna synpunkter I-9776
V — Anmärkningarna, invändningarna och min bedömning I-9777
Den första anmärkningen I-9777
Den andra anmärkningen I-9780
Den tredje anmärkningen I-9783
Den fjärde anmärkningen I-9786
Den femte anmärkningen I-9788
Den sjätte anmärkningen I-9790
VI — Förslag till avgörande I-9790

I — Inledning

1. I det mål som prövas här har Europeiska gemenskapernas kommission yrkat att domstolen skall fastställa att Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter genom att

— inte rätta sig efter bestämmelserna i artikel 4 c i kommissionens direktiv 90/388/EEG av den 28 juni 1990 om konkurrens på marknaderna för teletjänster (nedan kallat direktiv 90/388), [2] i dess lydelse enligt kommissionens direktiv 96/19/EG av den 13 mars 1996 om ändring av direktiv 90/388/EEG med avseende på genomförandet av full konkurrens på marknaderna för teletjänster (nedan kallat direktiv 96/19/EG) [3] och

1 — Originalspråk: nederländska.

2 — EGT L 192, s. 10; svensk specialutgåva, område 13, volym 19, s. 221.

3 — EGT L 74, s. 13.

— inte följa bestämmelserna i artikel 5.1, 5.3, 5.4 och 5.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/33/EG av den 30 juni 1997 om samtrafik inom telekommunikation i syfte att säkerställa samhällsomfattande tjänster och samverkan genom tillämpning av principerna om tillhandahållande av öppna nät. [4]

Det gäller i förevarande fall skyldigheter i samband med tillhandahållande av taltelefonitjänster. [5]

II — Tillämpliga bestämmelser

Europeisk lagstiftning

2. Skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande fasta taltelefonitjänster följer av artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/62/EG av den 13 december 1995 om tillhandahållande av öppna nät (ONP) för taltelefoni, där följande föreskrivs:

" Medlemsstaterna skall säkerställa att deras respektive teleorganisationer var och en för sig eller tillsammans tillhandahåller ett fast, allmänt tillgängligt telefonnät och en taltelefonitjänst i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv, i syfte att garantera ett harmoniserat utbud inom hela gemenskapen.

Medlemsstaterna skall särskilt säkerställa att användarna

a) på begäran kan erhålla anslutning till det fasta, allmänt tillgängliga telefonnätet,

b) kan ansluta och använda godkänd terminalutrustning, placerad hos användaren, i enlighet med nationell rätt och gemenskapsrätt.

..."

Begreppet samhällsomfattande tjänster nämns ännu inte i detta direktiv. Det nämns däremot i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/10/EG av den 26 februari 1998 om tillhandahållande av öppna nätverk (ONP) för taltelefoni och samhällsomfattande tjänster för telekommunikation i en

4 — EGT L 199, s. 32.

5 — Europaparlamentets och rådets direktiv 95/62/EG av den 13 december 1995 om tillhandahållande av öppna nät (ONP) för taltelefoni (EGT L 321, s. 6).

konkurrensutsatt miljö.[6] I det sistnämnda direktivet uppräknas de tjänster som de samhällsomfattande tjänsterna under alla omständigheter skall omfatta. Det gäller anslutning till det fasta allmänt tillgängliga telefonnätet, abonnentförteckningar och telefonautomater.

3. Med direktiv 96/19 införs en ny artikel 4 c i direktiv 90/388, där följande föreskrivs:

"Utan att det påverkar Europaparlamentets och rådets harmonisering inom ramen för ONP, skall varje nationell ordning som är nödvändig för att dela nettokostnaderna för åtagandet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, som ålagts teleorganisationerna, med andra organisationer, oavsett om det består av ett system med tilläggsavgifter eller av en fond för att finansiera samhällsomfattande tjänster

a) endast avse företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga telenät,

b) fördela de respektive bördorna på varje företag enligt objektiva och icke-diskriminerande kriterier samt i enlighet med proportionalitetsprincipen.

Medlemsstater skall meddela kommissionen varje sådan ordning så att den kan kontrollera ordningens förenlighet med fördraget.

Medlemsstaterna skall ge sina teleorganisationer tillstånd att omfördela taxestrukturen med beaktande av särskilda marknadsförhållanden och behovet att säkerställa att samhällsomfattande tjänster tillhandahålls till rimligt pris, och i synnerhet skall medlemsstaterna tillåta en anpassning av befintliga taxor som inte följer kostnadsstrukturen och som ökar kostnadsbördan för tillhandahållandet av de samhällsomfattande tjänsterna, i syfte att uppnå en taxestruktur som baseras på verkliga kostnader. I de fall en sådan omfördelning inte kan genomföras fullständigt före den 1 januari 1998, skall de berörda medlemsstaterna avge en rapport till kommissionen om det framtida gradvisa avskaffandet av de återstående obalanserna i taxestrukturen. Denna skall innehålla en detaljerad tidsplan för genomförande.

..."

4. I artikel 2 i direktiv 96/19 anges följande: "Medlemsstaterna skall senast nio månader efter det att detta direktiv trätt i kraft förse kommissionen med all sådan information som gör det möjligt för kommissionen att bekräfta att bestämmelserna i artikel 1.1—1.8[7] följs."

6 — EGT L 101, s. 24.

7 — Artikel 4 a infördes genom artikel 1 punkt 6 i direktiv 96/19.

5. Artikel 5 i direktiv 97/33 avser samtrafik och bidrag till samhällsomfattande tjänster. Den har följande lydelse:

"1. Om en medlemsstat i enlighet med bestämmelserna i denna artikel finner att åtagandet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster utgör en oskäligt stor börda för en organisation, skall den fastställa ett system för att dela nettokostnaden för åtagandet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster med andra organisationer som driver allmänt tillgängliga telenät och/eller tillhandahåller allmänt tillgängliga taltelefonitjänster. Medlemsstaterna skall ta vederbörlig hänsyn till principerna om öppenhet, icke-diskriminering och proportionalitet när de fastställer de bidrag som skall lämnas. Endast sådana allmänt tillgängliga telenät och allmänt tillgängliga teletjänster som anges i bilaga I del 1 får finansieras på detta sätt.

2. Bidrag till att täcka eventuella kostnader för åtaganden att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster får grundas på ett system som fastställs särskilt för detta ändamål och som administreras av ett från mottagarna fristående organ, och/eller kan betalas i form av en tilläggsavgift till samtrafikavgiften.

3. För att fastställa hur stor den eventuella börda är som orsakas av tillhandahållandet av de samhällsomfattande tjänsterna skall sådana organisationer som är skyldiga att tillhandahålla dessa tjänster på begäran av den nationella regleringsmyndigheten beräkna nettokostnaden för sådana åtaganden i enlighet med förfarandet i bilaga III. Beräkningen av nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster skall revideras av den nationella regleringsmyndigheten eller ett annat behörigt organ som är fristående från teleorganisationen och som har godkänts av den nationella regleringsmyndigheten. Resultatet av kostnadsberäkningen och slutsatserna från revisionen skall vara tillgänglig för allmänheten i enlighet med artikel 14.2.

4. Om det är motiverat på grundval av nettokostnadsberäkningen enligt punkt 3, och med hänsyn till de eventuella marknadsfördelarna för en organisation som erbjuder samhällsomfattande tjänster, skall de nationella regleringsmyndigheterna avgöra om det är berättigat att införa ett system för att fördela nettokostnaden för åtaganden att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.

5. Där ett sådant system för att dela nettokostnaderna för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som anges i punkt 4 har införts, skall de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att principen för kostnadsdelning och de närmare villkoren för systemet är tillgängliga för allmänheten i enlighet med artikel 14.2.

Nationella regleringsmyndigheter skall säkerställa att en årsrapport offentliggörs som anger den beräknade kostnaden för åtagandena att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och som specificerar bidragen från alla berörda parter.

6. Innan förfarandet i punkt 3—5 genomförs skall en anmälan om de avgifter som en part i samtrafiken skall betala och som inkluderar eller utgör bidrag till kostnaden för åtagandena att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster innan dessa avgifter införs, lämnas till den nationella regleringsmyndigheten. Utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 17 i detta direktiv skall den berörda organisationen vara skyldig att reducera avgifterna, om den nationella regleringsmyndigheten finner, på eget initiativ eller på en väl dokumenterad begäran av en berörd part, att dessa är alltför höga. En sådan reduktion skall tillämpas retroaktivt från och med det datum när avgifterna infördes, dock inte före den 1 januari 1998."

6. I bilaga III till detta direktiv anges på vilket sätt kostnaden för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster för taltelefoni skall beräknas. I bilagan föreskrivs bland annat följande:

"Kostnaden för samhällsomfattande tjänster skall beräknas som skillnaden mellan nettokostnaden för en organisation att bedriva verksamhet med samhällsomfattande tjänster och kostnaden att bedriva verksamheten utan samhällsomfattande tjänster.

...

Beräkningen skall byggas på kostnader som kan hänföras till följande:

i) Delar av de angivna tjänsterna som endast kan tillhandahållas med förlust eller som endast kan tillhandahållas på ekonomiska villkor som faller utanför normala kommersiella villkor.

Denna kategori får inbegripa tjänstekomponenter som tillgång till larm- och räddningstjänster, tillhandahållande av vissa allmänt tillgängliga telefonautomater, tillhandahållande av vissa tjänster eller utrustning för handikappade m. m.

ii) Vissa slutanvändare eller grupper av slutanvändare, som med beaktande av kostnaden för att tillhandahålla det angivna nätet och den angivna tjänsten, den intäkt som uppkommer samt den geografiska utjämning av priserna som kan åläggas av en medlemsstat, endast kan betjänas med förlust eller på ekonomiska villkor som faller utanför normala kommersiella villkor.

...

Intäkter skall beaktas vid beräkning av nettokostnaden. Beräkningen bör baseras på framtida kostnader och intäkter."

Fransk rätt

7. På grundval av den franska lagstiftningen om telekommunikation finns det i Frankrike sedan 1997 ett system för delad finansiering av nettokostnaden för åtagandena att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. De samhällsomfattande tjänsterna utförs av France Télécom. Lagstiftningen antogs efter en rapport av en grupp oberoende experter 1996 (Champsaur-rapporten).

8. De relevanta bestämmelserna är artiklarna R 20-31—R 20-34 i lagsamlingen om post- och telekommunikation (nedan kallad lagsamlingen). I artikel R 20-31 föreskrivs en uppdelning i tre delar av nettokostnaden för samhällsomfattande tjänster. Dessa delar benämns C1, C2 och C3. För år 1997 föreskrivs i förordning nr 97-475 av den 13 maj 1997 att en schablonmässig uppskattning skall göras av de tre delarna tillsammans, innan särskilda bestämmelser för beräkning av var och en av dem tillämpas för de följande åren. I artiklarna R 20-32—R 20-34 anges hur de år som följer efter 1997 skall beräknas. Alla dessa artiklar infördes i lagsamlingen genom lag nr 96-659 av den 26 juli 1996.

9. Slutligen skall nämnas att det i Frankrike är Autorité de régulation des télécommunications (nedan kallad ART) som ansvarar för tillsynen av telekommunikationssektorn.

III — Det administrativa förfarandet

10. Genom skrivelse av den 4 juni 1997 informerade de franska myndigheterna, i enlighet med artikel 2 i direktiv 96/19, kommissionen om lag nr 96-659 av den 26 juli 1996 om reglering av telekommunikation, som ändrar lagsamlingen samt ett antal tillämpningsföreskrifter.

11. Kommissionen ställde därefter i en skrivelse av den 7 november 1997 ett antal frågor till den franska regeringen, bland annat om tidsplanen för omfördelning av France Télécoms taxestruktur och om reglerna för beräkning av denna taxestruktur samt reglerna för finansiering och beräkning av nettokostnaden för dessa åtaganden att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. De franska myndigheterna svarade genom skrivelse av den 4 december 1997.

12. Kommissionen drog på grundval av detta svar slutsatsen att Republiken Frankrike inte hade uppfyllt vissa skyldigheter enligt direktiv 90/388, i dess lydelse enligt direktiven 96/19 och 97/33. Kommissionen skickade en formell underrättelse till Republiken Frankrike genom skrivelse av den 24 juli 1998. Den franska regeringen svarade på denna formella underrättelse genom en skrivelse av den 4 november 1998 och bifogade ett utkast till förordning om France Télécoms anpassade taxor för konsumenter med låga inkomster. Kommissionen skickade den 8 juli 1999 ett moti-

verat yttrande till den franska regeringen. I sitt svar av den 3 december 1999 vidhöll den franska regeringen de argument som den hade givit uttryck för tidigare. Kommissionen väckte därefter den talan som skall prövas här.

IV — Allmänna synpunkter

13. Kommissionens anmärkningar avser bestämmelserna för genomförande i Frankrike av reglerna för det som man har enats om att kalla samhällsomfattande tjänster inom telekommunikationssektorn. I artikel 2 g i direktiv 97/33 ges följande definition av samhällsomfattande tjänster: "ett bestämt minimiutbud av tjänster med väl definierad kvalitet som är tillgängliga för alla användare oavsett var de befinner sig och till ett överkomligt pris med hänsyn till de speciella nationella förhållandena". Skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster syftar med andra ord till att hålla även icke inkomstbringande teleutrustning i funktion, till exempel i områden med låg befolkningstäthet. I Frankrike åligger det France Télécom att tillhandahålla de samhällsomfattande tjänsterna. Kommissionens anmärkningar avser reglerna för beräkning av kostnaden för de samhällsomfattande tjänsterna och frågan på vilka villkor andra ansökande telekommunikationsoperatörer kan vara skyldiga att bidra finansiellt till de samhällsomfattande tjänsterna.

14. Innan jag prövar var och en av dessa anmärkningar skulle jag inledningsvis vilja beskriva omständigheterna kring målet. Under 1990-talet tog liberaliseringen av telekommunikationssektorn i snabb takt form i gemenskapsrätten. Det var ofta nödvändigt att föreskriva detaljerade regler för att säkerställa att de nytillkomna verkligen kunde ta sig in på en marknad som dittills dominerats av nationella monopol. En stor del av dessa regler, såsom reglerna om samhällsomfattande tjänster, kännetecknas av att de tidigare monopolen åläggs skyldigheter som de nytillkomna på marknaden skall kunna utnyttja.

15. Det behövs ett regelverk som säkerställer att det endast är de verkliga kostnaderna som de tidigare monopolinnehavarna debiterar de nytillkomna på marknaden, när dessa skall använda monopolinnehavarens nät. Detta krav förklarar en annan egenskap hos detta regelverk, nämligen dess komplexitet. Det är inte bara själva reglerna som står på spel, utan även deras genomförande och den övervakning som krävs. Det är inte lätt att kontrollera i vilken mån ett företag debiterar den verkliga kostnaden. Det handlar nämligen till sist om att utöva en övervakning av tidigare monopolinnehavare som innehar en dominerande ställning på marknaden och som, med stöd av denna dominerande ställning, bara har i sikte att den kostnad som skall debiteras skall ha betydelse för deras lönsamhet. Det är uppenbart att dessa operatörer inte har något intresse av att beräkna denna kostnad för snävt. Kommissionens anmärkningar avser frågan om vilken kostnad som France Télécom får räkna in. Handlar det enbart om kostnaden för icke

inkomstbringande telefonutrustning eller även om andra kostnader? Hur debiteras dessa kostnader som verkliga nettokostnader?

16. Tidsplanen för liberaliseringen utgör en viktig del av regelverket och alltså av liberaliseringen. Den gör det möjligt att angripa skillnaderna mellan medlemsstater i fråga om liberaliseringsnivå, vilka kan leda till snedvridning av konkurrensen mellan medlemsstaterna.

17. Jag noterar även det sociala syftet med de samhällsomfattande tjänsterna. De utgör en social åtgärd som svarar mot övertygelsen att de vid den aktuella tidpunkten fyller ett grundläggande absolut behov. Medlemsstaten skall se till att den garanterar kvaliteten på dessa tjänster, som den inte själv tillhandahåller.

18. Med hänsyn till det ovan anförda är det inte förvånande att kommissionen nära övervakar medlemsstaternas genomförande av gemenskapens regelverk på detta område. De skyldigheter som åläggs medlemsstaterna inom telekommunikationssektorn skall nämligen fullgöras noggrant. Detta måste understrykas i mitt förslag till avgörande. Med tanke på betydelsen av liberaliseringen av telekommunikationssektorn för det mål som skall uppnås och med tanke på svårigheten att kontrollera själva genomförandet av den, anser jag att det är nödvändigt att tolka detta direktiv strikt och enligt dess ordalydelse.

V — Anmärkningarna, invändningarna och min bedömning

19. Kommissionen har framfört sex anmärkningar som jag återger kortfattat nedan. För var och en av dessa anmärkningar prövas de invändningar som har gjorts mot dem och därefter görs en bedömning.

Den första anmärkningen

20. Kommissionen har kritiserat bristen på rättslig grund i gemenskapsrätten för den skyldighet som Republiken Frankrike har ålagt mobiltelefonoperatörerna, som är de nya konkurrenterna till France Télécom, att bidra finansiellt till de samhällsomfattande tjänsterna för år 1997. France Télécom innehade nämligen 1997 ett nästan totalt monopol på taltelefoni. Det ankom därför på France Télécom att helt finansiera de samhällsomfattande tjänsterna. Kommissionen anser inte heller att det skulle vara berättigat att låta mobiloperatörerna bidra till de samhällsomfattande tjänsterna på det fasta nätet.

21. Den franska regeringen har i sin försvarsinlaga gjort gällande att de allmänna ordalagen i artikel 4 c i direktiv 90/388, i dess lydelse enligt direktiv 96/19, inte gör det möjligt att utesluta ett bidrag från mobiltelefonoperatörerna till finansier-

ingen av de samhällsomfattande tjänsterna. Den franska regeringen anser att det system som gäller i Frankrike, där det föreskrivs att mobiltelefonoperatörerna skall bidra till finansieringen av de samhällsomfattande tjänsterna från och med 1997, därför inte strider mot detta direktiv och att en annan tolkning av direktivet strider mot principen om rättssäkerhet, vilket är allvarligare. Enligt den franska regeringen föreskrivs det nämligen i artikel 4 c att nettokostnaden för de samhällsomfattande tjänsterna skall delas. Den franska regeringen anser dessutom att ett system som förutsätter att kostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna skall delas gör det möjligt att inte oproportionerligt belasta en enda operatör med hela kostnadsbördan för de samhällsomfattande tjänsterna.

22. Den viktiga frågan är enligt den franska regeringen huruvida mobiltelefonin har haft återverkningar på France Télécoms nettokostnader för de samhällsomfattande tjänsterna. Svaret på denna fråga var jakande redan 1997. Enligt den franska regeringen var mobiltelefonoperatörernas bidrag till finansieringen därmed en ekonomisk "nödvändighet".

23. Enligt den franska regeringen skapar direktivet inte något uttryckligt rättsligt samband mellan avskaffandet av monopolet på den fasta telefonin och införandet av ett system för finansiering av de samhällsomfattande tjänsterna. Slutdatumet den 1 januari 1998, då taltelefonimonopolet skulle upphöra, gäller inte samhällsomfattande tjänster.

24. Kommissionen har i sin replik gjort gällande att bibehållandet av monopolet på taltelefoni till den 1 januari 1998 syftade just till att göra det möjligt för de sedan tidigare etablerade operatörerna att bevara sin finansiella jämvikt och att göra det möjligt för dem att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Kommissionen har bland annat hänvisat till fjärde och tjugosjätte övervägandena i direktivet. Så länge France Télécom innehade ett monopol på taltelefoni, var det inte nödvändigt att finansiera dess verksamhet inom samhällsomfattande tjänster på annat sätt. Artikel 5.1 i direktiv 97/33 är tydlig i det avseendet: "Om en medlemsstat i enlighet med bestämmelserna i denna artikel finner att åtagandet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster utgör en oskäligt stor börda för en organisation", kan den införa ett system för att dela nettokostnaden för åtagandet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Enligt kommissionen framgår det inte alls av handlingarna i målet att ett nationellt system för att dela nettokostnaden var nödvändigt eller att tillhandahållandet av de samhällsomfattande tjänsterna innebar en orimlig börda för France Télécom.

25. Kommissionen har tillagt att den franska regeringens argument om den inverkan som mobiltelefonoperatörernas tillkomst haft på de samhällsomfattande tjänsterna saknar grund. Mobiltelefonoperatörernas ankomst visade sig visserligen i en ökad trafik på France Télécoms accessnät, men den har inte haft någon inverkan på kostnaderna för tillhandahållandet av de samhällsomfattande tjänsterna.

26. Den franska regeringen har i sin duplik påmint om kriteriet att ett system för delad

finansiering skall vara nödvändigt. Ett system för delad finansiering skulle mycket väl ha kunnat vara nödvändigt innan det nämnda monopolet upphävdes. Däremot skulle en delad finansiering inte i sig vara nödvändig efter avskaffandet av monopolet. Den franska regeringen har vidare hänvisat till bland annat artikel 86.2 EG.

27. Jag utgår i min bedömning från principen att samhällsomfattande tjänster, enligt de relevanta bestämmelserna i gemenskapsrätten, endast skall tillhandahållas för det fasta telefonnätet. Denna skyldighet gäller inte mobiltelefonin. Det finns inte några samhällsomfattande tjänster för mobiltelefoni i Frankrike.

28. Det är därför naturligt att kostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna delas mellan de olika operatörerna inom fast telefoni, utan att det är nödvändigt att begära något bidrag från mobiltelefonoperatörerna.

29. Mobiltelefonitjänsterna skall naturligtvis kunna använda de fasta näten och kostnaden för användningen skall debiteras dem. Det gäller i förevarande fall kostnaden för samtrafiken, genomförd i enlighet med artikel 4 i direktiv 97/33. Jag menar att dessa kostnader bör särskiljas från kostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna, som kommissionens anmärkningar avser. Den synpunkten strider inte mot artikel 5.2 i direktiv 97/33, där det föreskrivs att "[b]idrag till att täcka eventuella kostnader för åtaganden att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster får grundas på ett system som fastställs särskilt för detta ändamål och som administreras av ett från mottagarna fristående organ, och/eller kan betalas i form av en tilläggsavgift till samtrafikavgiften".

30. Dessutom innehade France Télécom 1997 ett nästan fullständigt monopol när det gäller taltelefoni, vilket kommissionen har hävdat utan att motsägas av den franska regeringen. Om France Télécom hade varit tvungen att bära hela kostnaden för åtagandet att tillhandahålla de samhällsomfattande tjänsterna, kunde det inte ha varit fråga om en "oskäligt stor börda" i den mening som avses i artikel 5.1 i direktiv 97/33. Det är inte heller möjligt att dra någon annan slutsats av artikel 4 c inledningen samt a och b i direktiv 90/388, i dess lydelse enligt direktiv 96/19. I den artikeln uppräknas endast de villkor som skall uppfyllas av en nationell ordning som är nödvändig för att dela nettokostnaderna för åtagandet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Jag tror inte att det i förevarande fall kan vara fråga om en ordning för att dela nettokostnaden som skulle vara nödvändig i den mening som avses i artikel 4 c.

31. Jag konstaterar åter att den franska regeringen inte på något sätt har lyckats övertyga om att mobiltelefonins ankomst har medfört en ökning av nettokostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna. Den franska regeringen har slutligen nämnt sambandet (som eventuellt skulle finnas) mellan avskaffandet av monopolet på fast taltelefoni och delningen av kostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna.

Trots att jag är överens med den franska regeringen i dess bedömning att de samhällsomfattande tjänsterna och avskaffandet av monopolet verkligen utgör två åtskilda skyldigheter som skall fullgöras separat, måste jag erkänna att den synpunkten saknar relevans vid bedömning av kommissionens anmärkning.

32. Jag drar slutsatsen att kommissionens första anmärkning är berättigad.

Den andra anmärkningen

33. Kommissionen har i sin ansökan erinrat om att det i artikel 4 c i direktiv 90/388, i dess lydelse enligt direktiv 96/19, införts en bestämmelse enligt vilken medlemsstaterna åläggs att ge sina operatörer tillstånd att "omfördela taxestrukturen". Syftet med detta var att rätta till obalanserna i medlemsstaternas taxor, som innebar att vissa priser, i synnerhet på hushållsabonnemangen och lokalsamtalen, bibehölls på en konstgjort låg nivå, medan höga priser tillämpades för andra tjänster, som riksamtal och internationella samtal. Obalans i taxorna påverkar konkurrensen. Bibehållandet av låga taxor för vissa marknadssegment gör det svårare för de nya operatörerna att konkurrera. De låga taxorna avskräcker dem från att göra investeringar. I artikel R 35-3, II, i lagsamlingen föreskrevs en omfördelning av taxorna som skulle vara avslutad den 31 december 2000. I direktivet föreskrivs dock att den berörda medlemsstaten, om omfördelningen inte har kunnat genomföras före den 1 januari 1998, är skyldig att avge rapport till kommissionen om sina planer att gradvis avskaffa de återstående obalanserna i taxestrukturerna. Denna rapport skall innehålla en detaljerad tidsplan för genomförande.

34. Kommissionen har hävdat att ingen tidsplan har framlagts, trots att detta skulle ha gjorts före den 11 januari 1997. Kommissionen hade därför ingen möjlighet att avgöra om Republiken Frankrike hade uppfyllt de skyldigheter som åligger den enligt bestämmelserna i artikel 4 c i direktiv 90/388, i dess lydelse enligt direktiv 96/19, jämförd med artikel 2 första stycket i direktiv 96/19.

35. Kommissionen har gjort följande tillägg. Även om man antar att taxan på 65 FRF, exklusive skatt, som i en förordning av den 29 september 1999 anges motsvara balanstaxan för telefonabonnemang, verkligen gör det, är den nya abonnemangstaxan på 64,68 FRF exklusive skatt, som är i kraft sedan den 1 mars 1999, för låg. Den utjämning som krävs i direktivet hade således ännu inte uppnåtts. Enligt kommissionens utsaga har de franska myndigheterna meddelat att kostnaden för obalansen från den 1 mars 1999 fram till slutet av det året fortfarande uppgick till 16 miljoner franc. Denna kostnad skulle finansieras genom en fond för samhällsomfattande tjänster. De franska myndigheterna har

således bekräftat för kommissionen att omfördelningen ännu inte var avslutad enligt deras egna kriterier. De franska myndigheterna borde därför antingen ha bekräftat att France Télécom hade tillåtelse att fortsätta med omfördelningen av sina taxor, eller meddela den tidsplan som avses i artikel 4 c i direktiv 90/388/EEG.

36. Den franska regeringen har uttryckt en annan åsikt än kommissionen när det gäller omfattningen av skyldigheten att omfördela taxorna.

37. Den franska regeringen har hävdat att konkurrensen mellan telekommunikationsoperatörerna främst förekommer på marknaden för rikssamtal och internationella samtal, vilket föranleder de sedan tidigare etablerade operatörerna att täcka kostnaderna för anslutning till accessnätet med intäkterna från lokalsamtalen och abonnemangen. Enligt den franska regeringen var detta tillräckligt. På så sätt subventionerades inte längre kostnaden för det lokala segmentet med intäkterna från långdistanstrafiken. Dessutom fastställdes i september 1999 abonnemangspriset till ett belopp som nästan motsvarade balanstaxan på 65 FRF. I denna taxa beaktades France Télécoms redovisningsuppgifter.

38. Vad gäller tidsplanen har den franska regeringen påpekat att det i direktivet endast anges slutdatum och inte mellanliggande tidsfrister. I Frankrike uppnåddes balans, i den betydelse som den franska regeringen ger detta begrepp, långt före den 31 december 2000. Vidare anges det i direktiv 96/19 att avsaknad av omfördelning av taxorna kan medföra att nettokostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna ökar. Ett system för delning av denna nettokostnad skulle därför övergångsvis kunna ersätta balansen i taxorna. Den franska regeringen har vidare gjort åtskillnad mellan accessnätsunderskott, som France Télécom svarar för via intäkterna från lokalsamtalen, och andra underskott, till ett mycket begränsat belopp.

39. Kommissionen har svarat att det i direktivet föreskrivs att omfördelningen av taxorna skall baseras på den verkliga kostnaden. Den franska regeringen har i sin analys blandat ihop olika typer av kostnader och intäkter. Enligt kommissionen måste man jämföra kostnaden för varje del för sig med det pris som faktureras för den. Kommissionen har tillagt att den franska regeringens resonemang kan få synnerligen negativa effekter på konkurrensen och att en sådan uppläggning gör det nästan omöjligt för en ny konkurrent att ta sig in på marknaden. De siffror som den franska regeringen framlagt visar ett underskott, i den meningen att intäkterna är mycket lägre än kostnaderna.

40. Den franska regeringen har i sin duplik erkänt att intäkterna från telefonabonnemangen inte täckte hela anslutningskostna-

den, och att accessunderskottet alltid täcktes, tack vare de taxor som France Télécom tillämpade på lokalsamtalen. Den franska regeringen har erkänt att det stämmer att balansen, enligt kommissionens definition, ännu inte var uppnådd. Den franska regeringen har förklarat att konkurrens om lokalsamtalen skulle kunna föreligga från och med den 1 januari 2001, i och med tillträdet till accessnätet. Den franska regeringen har vidhållit att det var mycket svårt att fastställa en tidsplan med mellanliggande etapper. Fastställandet av en realistisk tidsgräns uppfyllde direktivets syften och innebar tillräcklig öppenhet för de nya operatörerna på marknaden.

41. Vid bedömning av kommissionens andra anmärkning är det framför allt viktigt att fastställa vilka krav som uppställs i artikel 4 c i direktiv 90/388, i dess lydelse enligt direktiv 96/19, när det gäller den balanstaxa som skall uppnås. Kommissionen och den franska regeringen skiljer sig åt på den punkten. Jag hänvisar i första hand till tjugonde övervägandet i direktivet. I detta övervägande skiljs det mellan fem delar i taxestrukturen, nämligen den initiala uppkopplingskostnaden, den månatliga abonnemangskostnaden, lokala samtal, regionala samtal och fjärrsamtal. Enligt min mening kan inte texten i artikel 4 c i direktivet leda till förvirring. Man bör komma fram till en taxa som baseras på den verkliga kostnaden, vilket bör gälla alla delar av taxan. Detta medför att abonnemangspriset (månadsavgiften) också skall motsvara den verkliga kostnaden.

42. Det bör undersökas om det finns krav på en taxestruktur som baseras på den verkliga kostnaden med hänsyn till det bakomliggande syftet med gemenskapens regelverk, det vill säga liberaliseringen av marknaden för telekommunikation. Tillämpningen av en för låg taxa kan utgöra en oproportionell fördel för den tidigare monopolinnehavaren, France Télécom. Konkurrenterna måste nämligen tillämpa ännu lägre taxor för att förmå de potentiella kunderna att säga upp sitt abonnemang på France Télécom för att istället teckna abonnemang hos dem. Alltför låga taxor kan avskräcka eventuella konkurrenter från att ta sig in på marknaden. Jag anser därför att det inte går att berättiga någon marginal under balanstaxan.

43. Eftersom det följaktligen är ostridigt mellan parterna att den taxa på 64,68 FRF som tillämpades av France Télécom, skilde sig, visserligen inte så mycket, från den verkliga kostnaden, har inte den balans som åsyftas med direktivet uppnåtts. Om man utgår från att den franska regeringens uppfattning är riktig i sak, bör man inte fästa vikt vid den omständigheten att underskottet på det uttagna abonnemangspriset täcktes av taxorna för lokalsamtalen och att effekten av denna obalans på konkurrensen var svag eller till och med obefintlig.

44. Detta innebär att den franska regeringen i enlighet med den ovannämnda artikeln 4 c i en rapport till kommissionen har uppgivit enligt vilka villkor obalansen skulle rättas till. Det krävs i direktivet att

denna rapport skall innehålla en detaljerad tidsplan. Jag anser det ostridigt att kravet på en detaljerad tidsplan inte kan uppfyllas genom att ange endast ett slutdatum. Jag kan därför inte förstå den franska regeringens synpunkt när den hävdar att de mellanliggande etapper som krävs inte skulle vara nödvändiga.

45. Jag drar slutsatsen av det ovan anförda att även den andra anmärkningen är välgrundad.

Den tredje anmärkningen

46. Kommissionen har hävdat att beräkningen av nettokostnaden för de samhällsomfattande tjänsterna inte överensstämmer med de ifrågavarande direktiven, dels på grund av att inkomstbringande privata abonnenter har beaktats vid beräkningen av kostnaden för de samhällsomfattande tjänsterna, dels på grund av bristen på öppenhet och objektivitet i beräkningen av kostnadskomponenterna för de samhällsomfattande tjänsterna.

47. I den första delen av sin anmärkning har kommissionen hävdat att den franska lagstiftningen strider mot bestämmelserna i artikel 5.3 och bilaga III till direktiv 97/33 i förening, eftersom beräkningsformeln i artikel R 20-32 i lagsamlingen inbegriper kostnaden för inkomstbringande abonnenter. Inkomstbringande abonnenter är enligt kommissionen de som genererar intäkter till telekommunikationsoperatören som är högre än kostnaderna för de tjänster som operatören tillhandahåller. I direktivet förutsätts att man är selektiv vid bestämning av vilka användare som skall utgöra underlag för beräkningen av nettokostnaden för de samhällsomfattande tjänsterna. Komponenten C1 i den franska lagen var emellertid inte selektiv.

48. När det gäller den andra delen av anmärkningen har kommissionen konstaterat att beräkningsformeln för komponent C1 inte innehöll objektiva kriterier för fördelning av kostnadsbördorna på de olika operatörerna, och således åsidosatte artikel 4 c i direktiv 90/388, i dess lydelse enligt direktiv 96/19. Enligt kommissionen iakttogs inte heller öppenhetsprincipen i artikel 5.1 i direktiv 97/33.

49. Beräkningsformeln har två brister i den konkreta tillämpningen. För det första har kommissionen rest invändningar beträffande referensvärdet Pe. Detta referensvärde påverkar beloppet för komponenterna C1 och C2 och följaktligen bidragen från de olika telekommunikationsoperatörerna. Detta är anledningen till att detta referensvärde borde ha fastställts på ett öppet sätt. Det framgår av de siffror som den franska regeringen har tillhandahållit som svar på det motiverade yttrandet att så inte förefaller ha varit fallet.

50. För det andra anser kommissionen att värdena P och Pe inte är jämförbara. Vid fastställande av kostnaden för de samhällsomfattande tjänsterna utgörs en viktig del av beräkningen av skillnaden mellan genomsnittspriset för det aktuella abonnemanget, P, och det teoretiska priset för ett abonnemang som bedöms vara omfördelat, Pe, beräknat i förhållande till de priser som tillämpas i andra länder. För att beräkna denna skillnad måste värdena P och Pe bygga på jämförbara grunder. Så är det emellertid inte i förevarande fall.

51. Enligt kommissionen är den första skillnaden mellan värdena P och Pe att den detaljerade faktureringen är inbegripen i grundabonnemanget i de så kallade referensländerna, medan den är valfri och avgiftsbelagd för France Télécoms kunder. Denna skillnad medför en konstgjord ökning av Pe-värdet, som 1998 uppgick till 351 miljoner franc i kostnaden för komponenten C1. Den andra skillnaden ligger enligt kommissionen i det faktum att Pe-värdet innefattar kostnaderna för att föra den röda listan, medan värdet P inte omfattar intäkterna från den listan. Den röda listan innehåller de abonnenter som inte vill stå med i telefonkatalogen.

52. Den franska regeringen har i sitt svaromål avseende den första delen av den tredje anmärkningen hänvisat till fjärde stycket i i bilaga III till direktiv 97/33. I den mån det är relevant i förevarande fall, föreskrivs i det stycket att beräkningen för vissa slutanvändare eller grupper av slutanvändare skall bygga på kostnader som kan hänföras till "delar av de angivna tjänsterna som endast kan tillhandahållas med förlust eller som endast kan tillhandahållas på ekonomiska villkor som faller utanför normala kommersiella villkor". Det görs ingen åtskillnad mellan inkomstbringande kostnader och icke inkomstbringande kostnader i direktivet. Den franska regeringen drar därav slutsatsen att det följer av användningen av konjunktionen "eller" i den citerade delen av meningen att det inte bara är de "delar av de angivna tjänsterna som endast kan tillhandahållas med förlust" (det vill säga icke inkomstbringande delar) som får beaktas. Dessutom framgår det, fortfarande enligt den franska regeringen, av texten i bilagan att listan på delar, som kan beaktas i beräkningen av kostnaden för åtagandet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, inte innebär någon begränsning.

53. Den andra delen av den tredje anmärkningen har föranlett den franska regeringen att lämna följande synpunkter. Fastställandet av abonnemangspriset till 65 FRF är resultatet av en internationell jämförelse mellan de länder där den sedan tidigare etablerade operatörens taxor har bedömts vara omfördelade. Detta pris ingår i den skala som fastställs i Champsaur-rapporten (55—75 FRF). Dessutom framhålls det i ART:s beslut nr 99-120 av den 9 januari 1999 att höjningen av priset på telefonabonnemang till 64,68 FRF har medfört att obalansen i taxestrukturen praktiskt taget undanröjts. Kort sagt är, enligt den franska regeringen, Pe-värdet tillräckligt öppet.

54. Kommissionen har i sin replik hävdat att den franska regeringen inte har framfört

något argument som förklarar varför alla abonnenter i Frankrike ex officio måste anses betjänade "på ekonomiska villkor som faller utanför normala kommersiella villkor". Kommissionen har sedan konstaterat att den franska regeringen inte har lämnat någon övertygande förklaring till hur det schablonmässiga beloppet 65 FRF för komponenten Pe har fastställts. Enligt kommissionen är den skala som fastställs i Champsaur-rapporten mycket vid. Dessutom bekräftas det i själva rapporten att det krävs mer exakta beräkningar.

55. Den franska regeringen har i sin duplik konstaterat att det inte var möjligt att identifiera de abonnenter som betjänats på ekonomiska villkor som faller utanför normala kommersiella villkor, så länge omfördelningen av taxorna inte var genomförd.

56. Jag framför följande med anledning av den första delen av anmärkningen. I bilaga III till direktiv 97/33 anges reglerna för beräkning av nettokostnaden för samhällsomfattande tjänster och fastställs restriktivt, och så exakt som möjligt, vilka kostnadskomponenter som får tas med i beräkningen. Jag anser att det framgår tillräckligt klart av dessa bestämmelser att endast de kostnader som är en direkt följd av tillhandahållandet av de samhällsomfattande tjänsterna får beaktas. Om den operatör som har ålagts skyldigheten att tillhandahålla de samhällsomfattande tjänsterna inte kan åläggas en oproportionerlig börda, kan den å andra sidan inte heller dra någon finansiell fördel av den. Den aspekten är förenlig med systemets logik, som just syftar till att införa lika konkurrensvillkor för de olika telekommunikationsoperatörerna. Införandet av en sådan lojal marknad förutsätter en tydlig kostnadsstruktur som inte tolererar att kostnaden för en viss typ av verksamhet ökar för att andra tjänster skall kunna erbjudas billigare.

57. De kostnadskomponenter som får beaktas är de som kan hänföras till tjänster som endast kan tillhandahållas med förlust eller som endast kan tillhandahållas på ekonomiska villkor som faller utanför normala kommersiella villkor. Det gäller, enligt bestämmelserna i bilagan, verksamheter som en kommersiell operatör inte skulle bedriva om den inte hade ålagts skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Det är enligt min mening med rätta som kommissionen har hävdat att det måste vara fråga om kostnader för icke inkomstbringande verksamheter. Även om dessa poster inte nödvändigtvis måste avse verksamheter som bedrivs med förlust, kan det inte handla om verksamheter som, med hänsyn till företagets resultat, ger otillräcklig avkastning. Bland de tjänster som räknas upp i bilagan nämns bland annat tillhandahållande av vissa allmänt tillgängliga telefonautomater. Det behöver inte nödvändigtvis vara fråga om en verksamhet som bedrivs med förlust, men det är mycket sannolikt att ett företag som normalt bedömer det ekonomiska intresset av att installera dessa telefonautomater skulle avstå. Jag kan inte instämma i den franska regeringens synpunkt när den hävdar att direktivet inte gör någon åtskillnad mellan inkomstbringande och icke inkomstbringande kostnadskomponenter. Begreppet icke inkomstbringande kostnadskomponenter

är vidare än begreppet verksamheter som bedrivs med förlust.

58. Jag anser att kommissionen i tillräcklig omfattning har visat att den franska lagstiftningen inte uppfyllde kriterierna i bilaga III till direktivet. Den beräkning som gjordes på grundval av artikel R 20-32 i lagsamlingen innebar en otillräcklig begränsning av de kostnader som skulle beaktas. Det var nämligen kostnaden för alla telefonabonnenter i Frankrike som beaktades. Jag erinrar i det sammanhanget ånyo om att det i bilagan till direktivet endast talas om kostnaderna för vissa slutanvändare eller grupper av slutanvändare. Den franska regeringen har slutligen i sin duplik hävdat att det inte var möjligt att identifiera de abonnenter som betjänats på ekonomiska villkor som faller utanför normala kommersiella villkor. Vilken relevans man än tillskriver detta konstaterande måste, även i ett sådant fall, bilaga III till direktiv 97/33 tolkas snävt och det är uppenbart att den franska regeringen borde ha föreskrivit andra villkor för att rätta sig efter bestämmelserna i denna bilaga.

59. Den andra delen av den tredje anmärkningen, som gäller frågan huruvida referensvärdet Pe är lämpligt, föranleder mig att göra följande överväganden. Rent allmänt förefaller det enligt min mening som om den internationella jämförelsen är en lämplig metod för att beräkna nettokostnaden för samhällsomfattande tjänster. Med tanke på skillnaderna mellan medlemsstaterna bör man dock vara försiktig med resultatet av en sådan jämförelse, i synnerhet när det i vissa referensländer finns tjänster som är valfria och när så inte är fallet i den medlemsstat som är föremål för jämförelsen. Den franska regeringen har inte anfört tillräckliga skäl mot kommissionens uppfattning när den menar att de skillnader som kommissionen har konstaterat saknade relevans vid användning av referensvärdet. För övrigt instämmer jag med kommissionens konstaterande att den skala som fastställs i Champsaur-rapporten på grundval av internationella jämförelser är mycket vid.

60. Dessa omständigheter föranleder mig att dra slutsatsen att reglerna för beräkning av nettokostnaden inte överensstämmer med bestämmelserna i artikel 5.3 och i bilaga III till direktivet i förening. Även den tredje anmärkningen är därför berättigad.

Den fjärde anmärkningen

61. Kommissionen har hävdat att vissa kostnadskomponenter för tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster fastställts schablonmässigt, i strid mot skyldigheten att göra en särskild beräkning, såsom anges i artikel 5.3 i direktiv 97/33. Denna anmärkning är uppdelad i tre delar.

62. I den första delen har kommissionen uppgivit att nettokostnaderna för icke inkomstbringande abonnenter i inkomstbringande zoner i artikel R 20-33, III, i lagsamlingen fastställs på en nivå som godtyckligt fastställts till 1 procent av omsättningen. Denna nivå är högre än de uppskattningar som gjorts i jämförelse med andra länder. Den franska regeringen har till sitt försvar framfört följande. Enligt den franska regeringen framgår det av Champsaur-rapporten att det 1997 ännu inte fanns någon pålitlig metod för beräkning av dessa kostnader. I rapporten föreslås slutligen en skala på vilken den 1-procentiga nivån grundar sig. Den franska regeringen har betvivlat att det är möjligt att beräkna kostnaderna för år 1997 retroaktivt. I vilket fall som helst förfogar inte ART över de nödvändiga uppgifterna för detta. Kommissionen har i sin replik inte nöjt sig med den franska regeringens förklaring. Till stöd för sina påståenden har den framlagt en tabell av vilken det framgår att de schablonmässiga bidragen var mycket högre under 1997 och 1998 än under 1999 och 2000, då beräkningen gjordes på grundval av en modell. Den franska regeringen har i sin duplik betonat att den metod som användes 1997 och 1998 var den enda genomförbara, även om den med nödvändighet var obestämd. Enligt den franska regeringen berördes dessutom de konkurrerande telekommunikationsoperatörerna i mycket liten utsträckning av denna metod, eftersom deras ställning på marknaden fortfarande var mycket begränsad 1997 och 1998.

63. Den andra delen av kommissionens anmärkning rör artikel 3 i förordningen, där nettokostnaden för tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster för år 1997 fastställdes. Enligt den franska regeringen är beräkningen av den geografiska komponenten, som uppskattades till 3 procent av omsättningen, resultatet av en internationell jämförelse. Den franska regeringen anser sig ha visat prov på praktiskt handlande och anser att en komplicerad beräkning i efterhand för år 1997 bara skulle leda till en mycket marginell ändring av operatörernas bidrag. Kommissionen har i sin replik påpekat att även om den franska regeringen har lämnat en förklaring när det gäller de komponenter som togs med i beräkningen, har den inte förklarat hur dessa komponenter ledde till det slutliga resultatet. Den franska regeringen har i sin duplik bestridit den åsikten. Den har medgivit att det skulle vara tekniskt möjligt att tillämpa den modell som använts 1999 retroaktivt för åren 1997 och 1998, men metoden skulle vara svår att tillämpa, eftersom den skulle kräva att France Télécom lämnade en avsevärd mängd upplysningar, med ett marginellt resultat. Att öppna dörren för en eventuell ändring av beräkningsmetoden i efterhand skulle dessutom innebära en källa till osäkerhet för operatörerna.

64. Den tredje delen av anmärkningen rör de anpassade taxorna för konsumenter med låga inkomster. Kommissionen anser att storleken på det bidrag som betalats till France Télécom för att ersätta kostnaderna för vissa anpassade taxor för konsumenter med låga inkomster har beräknats på ett obestämt sätt. Den franska regeringen har i sin försvarsinlaga hänvisat till förordning nr 99-162 av den 8 mars 1999 om ändring av artiklarna R. 20-34 och R. 20-40 i lagsamlingen och R. 251-28 i lagen om social trygghet, varmed ett nytt system införs. Detta system innebär en minskning av telefonkostnaderna för vissa personer

som lever på existensminimum och för krigsinvalider, uppgående till 27,60 FRF per månad (år 2000). Denna minskning finansieras genom en fond för samhällsomfattande tjänster, som telefonoperatörerna bidrar till i förhållande till sin omsättning. Dessutom kan staten i enskilda fall stå för vissa telefonskulder för personer som ansöker om det. För hela systemet fastställdes ett tak på 0,8 procent av omsättningen inom telefonin. Kommissionen har i sin replik anfört att även om systemet har förbättrats för framtiden, kvarstår ändå det faktum att det förelåg en överträdelse år 1997 och 1998.

65. Kommissionens fjärde anmärkning avser egentligen frågan i vilken utsträckning bestämmelserna i artikel 5.3 och i bilaga III till direktiv 97/33 i förening medger en schablonmässig beräkning av nettokostnaderna. Som jag har nämnt i det föregående apropå den tredje anmärkningen, krävs det enligt direktivet en fastställd beräkning av nettokostnaderna. Det ges särskild anvisning om hur beräkningen av kostnaden skall göras. Enligt min mening medges inte någon schablonmässig beräkning. Jag anser följaktligen att den fjärde anmärkningen är berättigad i den del den avser de beräkningssätt som tillämpades i Frankrike år 1997 och 1998. Andra beräkningssätt har tillämpats från och med 1999. Dessa ligger utanför det här målet.

Den femte anmärkningen

66. Kommissionens femte anmärkning avser några kostnadskomponenter i de samhällsomfattande tjänsterna som, i den definition som har gjorts av dem, har lett till en konstgjord ökning av denna kostnad.

67. Det gäller först och främst en felaktig beräkning av nettokostnaderna för abonnenterna i icke inkomstbringande zoner. Enligt kommissionen har den tillämpade metoden inneburit att vissa inkomster inte har beaktats, till exempel de som härrör från upptagningen i den röda listan, som innehåller abonnenter som inte önskar stå med i telefonkatalogen, och de så kallade bekvämlighetstjänsterna. Enligt kommissionen bör det fastställas att France Télécom inte har lämnat några uppgifter om detta. Den franska regeringen har i sitt svaromål medgivit att kostnaderna och intäkterna för så kallade bekvämlighetstjänster beaktades först från och med räkenskapsåret 1999. Den franska regeringen har bestridit kommissionens synpunkt när det gäller upptagningen i den röda listan. Den franska regeringen anser inte att det är möjligt att skilja den tjänsten från den som avser utgivning av den årliga abonnentförteckningen. Den röda listan utgör därför enligt den franska regeringen en särskild kostnadskomponent.

68. Kommissionen har i sin replik konstaterat att den franska regeringens erkännande att det system som hade tillämpats fram till 1999 var felaktigt inte har åtföljts av något förslag till rättelse. Kommissionen har därför vidhållit denna del av anmärkningen. Kommissionen är vidare av den meningen att det bör göras en åtskillnad mellan å ena sidan verksamheten att föra den röda listan och å andra sidan utgivningen av en tryckt eller elektronisk abon-

nentförteckning. Den har i det hänseendet hänvisat till artikel 6.2 och 6.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/10/EG av den 26 februari 1998 om tillhandahållande av öppna nätverk (ONP) för taltelefoni och samhällsomfattande tjänster för telekommunikation i en konkurrensutsatt miljö. [8] Det följer enligt kommissionen av dessa bestämmelser att varje operatör skall föra en röd lista för sina abonnenter. Kostnaden för denna tjänst är fristående från kostnader och intäkter för telefonkatalogen. Den franska regeringen har i sin duplik vidhållit sin synpunkt.

69. Kommissionen har för det andra kritiserat de franska myndigheterna för att de har beaktat tidigare kostnader för 1998 och för att de inte har använt bästa tillgängliga teknik. Kommissionen har åberopat bilaga III till direktiv 97/33, där det anges att beräkningen bör baseras på framtida kostnader och intäkter. Den franska regeringen har i sitt svaromål hävdat att den i största möjliga utsträckning har beaktat kommissionens rekommendationer om tillämpning av bilaga III till direktiv 97/33. Kommissionen har därav i sin replik dragit slutsatsen att Republiken Frankrike har erkänt att den inte har uppfyllt sina skyldigheter för år 1998. Den franska regeringen har slutligen i sin duplik åberopat de tillämpningssvårigheter som skulle uppstå om den metod som infördes 1999 måste tillämpas för år 1998.

70. Kommissionen har för det tredje påpekat att det sätt på vilket de franska myndigheterna har beräknat nettokostnaden för de samhällsnyttiga tjänsterna inte tar hänsyn till de immateriella fördelar som är knutna till tillhandahållandet av samhällsnyttiga tjänster, utom när det gäller att förse det nationella territoriet med allmänna telefonhytter och att tillhandahålla abonnentförteckningar. Enligt artikel 5.4 i direktiv 97/33 krävs det uttryckligen att medlemsstaterna skall ta hänsyn till de eventuella marknadsfördelarna för en organisation som erbjuder samhällsomfattande tjänster. Kommissionen har nämnt ett antal exempel på immateriella fördelar för France Télécom, som skulle ha kunnat tas med i beräkningen. Den franska regeringen har i sitt svaromål erkänt att den inte har följt artikel 5.4. Den har tillagt att det inte är möjligt att i efterhand beräkna kostnaden för de samhällsomfattande tjänsterna.

71. Vid prövning av denna anmärkning framkommer det genast att den franska regeringen har erkänt att den på praktiskt taget samtliga punkter har underlåtit att följa bestämmelserna i direktivet. Enligt min mening medför detta erkännande att anmärkningen är välgrundad. På en enda punkt, upprättandet av den röda listan, går den franska regeringens och kommissionens synpunkter isär. Men även på denna punkt drar jag slutsatsen att anmärkningen är berättigad. Jag anser att det är uppenbart att förandet av den röda listan är en verksamhet som är åtskild från utgivandet av telefonkatalogen. Utgivandet av en telefonkatalog ingår däremot enligt direktiv 98/10/EG i de samhällsomfattande tjänsterna. Telefonkatalogen bör följaktligen i en konkurrensutsatt miljö omfatta de andra operatörernas abonnenter, vilket medför motsvarande kostnader och intäkter.

8 — Ovan fotnot 6.

Den sjätte anmärkningen

72. Enligt kommissionen har Republiken Frankrike inte tillfullo uppfyllt föreskrifterna i artikel 5.5 andra stycket i direktiv 97/33. I den rapport som de franska myndigheterna upprättade för år 1997 nämns, felaktigt, ingenting om de bidrag till kostnaden för de samhällsnyttiga tjänsterna som de berörda operatörerna lämnat. Den franska regeringen har medgivit att rapporterna avseende åren 1997 och 1998 inte tillfullo uppfyller kraven i direktiv 97/33.

73. Eftersom den franska regeringen har erkänt att de rapporter som upprättades för åren 1997 och 1998 inte uppfyller kraven i artikel 5.5 i direktiv 97/33, drar jag slutsatsen att den sjätte anmärkningen är berättigad.

VI — Förslag till avgörande

74. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen skall fastslå följande:

a) Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter

— genom att inte anta de lagar och andra författningar som krävs för att rätta sig efter bestämmelserna i artikel 4 c i kommissionens direktiv 90/388/EEG av den 28 juni 1990 om konkurrens på marknaderna för teletjänster, i dess lydelse enligt kommissionens direktiv 96/19/EG av den 13 mars 1996 om ändring av direktiv 90/388/EEG med avseende på

genomförandet av full konkurrens på marknaderna för teletjänster, och för att rätta sig efter bestämmelserna i artikel 5.1, 5.3, 5.4 och 5.5 jämförd med bilaga III i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/33/EG av den 30 juni 1997 om samtrafik inom telekommunikation i syfte att säkerställa samhällsomfattande tjänster och samverkan genom tillämpning av principerna om tillhandahållande av öppna nät,

— eller, i andra hand, genom att inte informera kommissionen om dessa åtgärder.

b) Republiken Frankrike förpliktas att enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna ersätta rättegångskostnaderna.